

INFRAȚIUNILE PREVĂZUTE LA ART.245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ și 245¹² CP RM:

STUDIU DE DREPT PENAL

Vitalie STATI

Universitatea de Stat din Moldova

Studiul de față este dedicat analizei de drept penal a infracțiunilor prevăzute la art.245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ și 245¹² CP RM. Articolele în cauză nu cunosc precedente legislative, aceasta condiționând noutatea științifică a investigației efectuate. Interpretarea prevederilor art.245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ și 245¹² CP RM își are suportul normativ în reglementările extrapenale în materie: Legea privind piața de capital; Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare; Legea instituțiilor financiare etc. Demersul investigativ este centrat prioritar pe ideea de a propune practicienilor un instrumentar eficient de prevenire și combatere a infracțiunilor săvârșite pe piața financiară bancară sau nebanară.

Cuvinte-cheie: valori mobiliare, informații privilegiate, activități profesionale pe piața financiară nebanară, activitatea de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele, activitatea fondurilor nestatale de pensii, activitatea birourilor istoriilor de credit; insolabilitate.

THE OFFENCES REFERRED TO AT ART.245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ AND 245¹² PC RM:

A STUDY OF PENAL LAW

The present study is dedicated to the penal law analysis of the offences referred to at art.245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ and 245¹² PC RM. The articles in question are new to previous legislation, this fact grossly conditioning the scientific novelty of the performed investigation. The interpretation of art.245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ and 245¹² PC RM has its normative support via the extra penal regulations in the field namely: the Law on the capital market; the Law on the National Commission of Financial Market; the Law on Financial Institutions etc. The investigative approach is centered mainly on the idea of proposing to the practitioners an effective toolkit to prevent and combat the offences committed on the banking or non-banking financial markets.

Keywords: securities, privileged information, professional activity on the financial market, activity on evaluation of securities and assets that relate to them, activity of nongovernmental pension funds, activity of bureaus on credits records, insolvency.

Prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative din 25.07.2014 [1] Codul penal a fost completat, *inter alia*, cu articolele 245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ și 245¹². În tipologia infracțiunilor economice (specificate în Capitolul X din Partea Specială a Codului penal), infracțiunile prevăzute la aceste articole (împreună cu infracțiunile prevăzute la art.245-245² CP RM) aparțin de tipul de infracțiuni săvârșite pe piața financiară bancară sau nebanară. În cele ce urmează, vom supune analizei infracțiunile prevăzute la art.245³, 245⁵-245⁸, 245¹¹ și 245¹² CP RM. Spre deosebire de infracțiunile prevăzute la art.245-245² CP RM, acestea presupun inovațiune pentru legea penală a Republicii Moldova.

1. Utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața valorilor mobiliare (art.245³ CP RM)

În art.245³ CP RM, sub aceeași denumire marginală de utilizare abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața valorilor mobiliare sunt reunite trei variante-tip de infracțiuni¹.

Astfel, prima variantă-tip de infracțiune, specificată la alin.(1) art.245³ CP RM, constă în utilizarea de către orice persoană a informațiilor privilegiate cu intenția de a dobândi sau înstrăina, pe cont propriu sau pe

¹ Accentuăm că la lit.a) și b) alin.(2) art.245³ CP RM sunt consemnate nu circumstanțe agravante ale infracțiunii specificate la alin.(1) art.245³ CP RM. De fapt, la alin.(1) și lit.a) și b) alin.(2) art.245³ CP RM sunt prevăzute infracțiuni de sine stătătoare. Aceste infracțiuni se pot afla între ele în concurs.

Explicația acestui fapt constă în următoarele: nu există o componentă „de bază” de utilizare abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața valorilor mobiliare, componentă care: 1) nu ar presupune fie cauzarea de daune în proporții mari sau deosebit de mari, fie dobândirea sau înstrăinarea de valori mobiliare și 2) pe care s-ar grea în calitate de circumstanțe agravante fie cauzarea de daune în proporții mari sau deosebit de mari, fie dobândirea sau înstrăinarea de valori mobiliare.

Iată de ce nici cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, nici dobândirea sau înstrăinarea de valori mobiliare nu pot fi privite ca circumstanțe agravante pentru infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.245³ CP RM, infracțiune care presupune cauzarea de daune în proporții mari. Or, nici cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, nici dobândirea sau înstrăinarea de valori mobiliare nu pot fi privite ca appendice, ca adaosuri, ca suplimente, ca anexe la componenta de infracțiune specificată la alin.(1) art.245³ CP RM, care deja presupune cauzarea de daune în proporții mari.

contul unei terțe persoane, direct ori indirect, valori mobiliare la care aceste informații se referă, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari.

La rândul său, cea de-a doua variantă-tip de infracțiune, prevăzută la lit.a) alin.(2) art.245³ CP RM, se exprimă în utilizarea de către orice persoană a informațiilor privilegiate cu intenția de a dobândi sau înstrăina, pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane, direct ori indirect, valori mobiliare la care aceste informații se referă, urmată de dobândirea sau înstrăinarea de valori mobiliare.

În sfârșit, cea de-a treia variantă-tip de infracțiune, specificată la lit.b) alin.(2) art.245³ CP RM, constă în utilizarea de către orice persoană a informațiilor privilegiate cu intenția de a dobândi sau înstrăina, pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane, direct ori indirect, valori mobiliare la care aceste informații se referă, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții deosebit de mari.

La concret, în ipoteza infracțiunii specificate la alin.(1) art.245³ CP RM, **obiectul juridic special** îl constituie relațiile sociale cu privire la utilizarea onestă, fără abuzuri, a informației privilegiate (de insider).

Obiectul imaterial al acestei infracțiuni îl reprezintă informațiile privilegiate. Conform Legii privind piața de capital, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 11.07.2012 [2], insider este orice persoană care deține informații privilegiate (art.6); informație privilegiată este orice informație de natură precisă, care nu a fost dezvăluită public, care se referă în mod direct sau indirect la unul sau la mai mulți emitenți ori la unul sau la mai multe instrumente financiare și care, dacă ar fi dezvăluită public, ar putea avea un impact semnificativ asupra prețului acelor instrumente financiare sau asupra prețului derivatelor aflate în legătură cu aceste instrumente (alin.(1) art.127).

Putem reliefa următoarele caracteristici ale informației privilegiate (de insider): 1) posibilitatea oferită deținătorului informației de insider de a obține profit sau de a evita pierderi; 2) capacitatea de a influența asupra formării prețurilor, odată ce informația de insider e făcută publică; 3) caracterul nepublic, confidențial; 4) acordarea unui avantaj temporar deținătorului informației de insider; 5) necesitatea controlului și evidenței informației de insider.

Victimă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245³ CP RM este investitorul de pe piața valorilor mobiliare (mai precis, deținătorul de valori mobiliare sau potențialul cumpărător de valori mobiliare), ale cărui interese sunt lezate în urma utilizării abuzive a informațiilor privilegiate.

Latura obiectivă a infracțiunii în cauză include următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de utilizare a informațiilor privilegiate; 2) urmările prejudiciabile constând în daune în proporții mari; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

În conjunctura acțiunii prejudiciabile specificate la alin.(1) art.245³ CP RM, principala normă extrapenală de referință este art.127 al Legii privind piața de capital: se interzice folosirea informației privilegiate de către insider, pentru sine sau pentru o terță parte, în mod direct sau indirect, în scopul: a) dobândirii sau înstrăinării instrumentelor financiare la care se referă informațiile în cauză; sau b) tentativei de dobândire sau de înstrăinare a instrumentelor financiare la care se referă informațiile în cauză (alin.(2)); interdicția stabilită la alineatul (2) se aplică insiderului care deține o informație privilegiată în virtutea: a) calității sale de membru în organele de conducere sau de control ale emitentului; b) deținerii de acțiuni în capitalul social al emitentului; c) accesului la aceste informații ca urmare a exercitării funcțiilor și atribuțiilor profesionale; d) accesului ilicit la astfel de informații (alin.(3)); interdicția stabilită la alineatul (2) se aplică oricărei alte persoane care, deși nu se încadrează în prevederile alineatului (3), deține informații privilegiate și cunoaște sau trebuie să cunoască că aceste informații sunt privilegiate (alin.(4)); în cazul în care insiderul este o persoană juridică, interdicția stabilită la alineatul (2) se aplică persoanelor fizice ale insiderului care participă sau pot participa la luarea deciziei privind dobândirea sau înstrăinarea instrumentelor financiare la care se referă informația privilegiată (alin.(5)); interdicția stabilită la alineatul (2) nu se aplică tranzacțiilor cu instrumente financiare efectuate în vederea executării unei obligații născute până la momentul în care insiderul a obținut informația privilegiată (alin.(6)).

De asemenea, potrivit pct.2.1.9 al Hotărârii CNPF privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare nominative de către registrator și deținătorul nominal, nr.15/1 din 16.03.2007 [3], registratorul/deținătorul nominal, precum și colaboratorii acestuia, nu vor dezvălui informația referitoare la emitenți, clienți și conturile lor personale și operațiunile efectuate, la care au acces în virtutea funcției deținute, cu excepția cazurilor prevăzute de actele legislative și actele normative ale CNPF. În cazul dezvăluirii și/sau utilizării informației în mod necorespunzător, persoanele responsabile și/sau colaboratorii registratorului/deținătorului nominal poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Nerespectarea interdicțiilor de genul celor enunțate *supra* intră sub incidența prevederii de la alin.(1) art.245³ CP RM.

Încheind analiza laturii obiective a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245³ CP RM, menționăm că aceasta este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari. În cazul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245³ CP RM, este esențial ca mărimea daunelor cauzate să nu depășească 5000 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(2) art.245³ CP RM.

Calificarea faptei potrivit alin.(1) art.245³ CP RM presupune că acțiunea de utilizare a informațiilor privilegiate nu este urmată de dobândirea sau înstrăinarea de valori mobiliare. Altfel, răspunderea se va aplica în baza alin.(2) art.245³ CP RM.

Dacă fapta nu implică producerea de daune în proporții mari, atunci calificarea va fi făcută potrivit alin.(2) art.300 din Codul contravențional, pentru fapta de utilizare de către orice persoană a informațiilor privilegiate cu intenția de a dobândi sau înstrăina, pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane, direct ori indirect, valori mobiliare la care aceste informații se referă.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245³ CP RM se caracterizează, înainte de toate, prin intenție directă sau indirectă. De regulă, motivul acestei infracțiuni constă în interesul material.

Scopul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245³ CP RM este unul special: scopul de a dobândi sau înstrăina, pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane, direct ori indirect, valori mobiliare la care aceste informații se referă. În lipsa acestui scop, fapta nu poate fi calificată potrivit alin.(1) art.245³ CP RM.

Bineînțeles, singura deținere a informației privilegiate nu este suficientă pentru a fi în prezența acțiunii prejudiciabile prevăzute la alin.(1) art.245³ CP RM. Eventual, ea poate fi suficientă pentru aplicarea răspunderii conform alin.(2) sau (3) art.245¹⁰ CP RM. Pentru aplicarea răspunderii în baza alin.(1) art.245³ CP RM, este necesar ca făptuitorul, beneficiind de informația privilegiată, să urmărească dobândirea sau înstrăinarea, pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane, direct ori indirect, de valori mobiliare la care aceste informații se referă.

În acest plan, suntem de acord cu L.Morozova, care menționează: „Deținerea informației de insider încă nu este o încălcare. Ilegală este efectuarea nemijlocită de tranzacții în baza unei asemenea informații sau transmiterea informației de insider unor terțe persoane, pentru a încheia cu ele tranzacții” [4].

Însă, utilizarea informației privilegiate nu se exprimă doar în folosirea acestei informații în interes personal sau în transmiterea acestei informații unor terțe persoane. Considerăm că nu sunt temeiuri a nu sprijini părerea expusă de N.V. Elizarova, care afirmă că utilizarea informației de insider poate consta și în punerea la dispoziția unor terțe persoane a unor recomandări vizând activitatea bursieră, întemeiate pe informația de insider [5]. Trebuie totuși să precizăm că, pentru a îndeplini condițiile stabilite la alin.(1) art.245³ CP RM, o asemenea utilizare a informației de insider trebuie să fie legată de efectuarea de către făptuitor a tranzacțiilor cu valori mobiliare.

Sintetizând, putem considera că efectuarea tranzacțiilor cu valori mobiliare de către insider în interes personal ori în interesul unor terțe persoane, utilizând informația de insider, reprezintă așa-numitul „comerț de insider” („*insider trading*”), adică profitarea de către făptuitor de avantajul informațional provizoriu al său, pentru a putea manipula prețurile pe piața valorilor mobiliare.

Pentru calificarea faptei în baza alin.(1) art.245³ CP RM, nu este relevant dacă făptuitorul, care utilizează informația privilegiată, urmărește să dobândească sau să înstrăineze valorile mobiliare, pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane, direct ori indirect. Asemenea circumstanțe pot fi luate în considerare la individualizarea pedepsei.

Subiectul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245³ CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii faptei a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

Atunci când se referă la subiectul infracțiunii analizate, legiuitorul recurge la sintagma „orice persoană”. Cu toate acestea, subiectul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245³ CP RM are o calitate specială. Ne referim la calitatea de insider. În acest plan, amintim că, potrivit art.6 al Legii privind piața de capital, insider este orice persoană care deține informații privilegiate (se au în vedere informațiile privilegiate în sensul prevederii de la alin.(1) art.127 al Legii privind piața de capital).

În alt context, este de consemnat că deosebirea infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.245³ CP RM de infracțiunea specificată la alin.(1) art.245³ CP RM constă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel,

în ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.245³ CP RM, urmările prejudiciabile se exprimă, după caz, în: 1) dobândirea sau înstrăinarea de valori mobiliare; 2) daunele în proporții deosebit de mari. La individualizarea pedepsei urmează a se lua în considerare care anume din cele două urmări prejudiciabile s-a produs.

2. Refuzul intenționat de a dezvălui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară (art.245⁵ CP RM)

În art.245⁵ CP RM, sub aceeași denumire marginală de refuz intenționat de a dezvălui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară sunt reunite două variante-tip de infracțiuni².

Astfel, prima variantă-tip de infracțiune, specificată la alin.(1) art.245⁵ CP RM, constă în refuzul intenționat de a dezvălui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară, sau prezentarea intenționată a unor informații neautentice, denaturate sau false, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari.

La rândul său, cea de-a doua variantă-tip de infracțiune, prevăzută la alin.(2) art.245⁵ CP RM, se exprimă în refuzul intenționat de a dezvălui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară, sau prezentarea intenționată a unor informații neautentice, denaturate sau false, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții deosebit de mari sau au condus la intentarea procesului de insolabilitate.

In concreto, în cazul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁵ CP RM, **obiectul juridic special** îl formează relațiile sociale cu privire la dezvăluirea și prezentarea corectă a informațiilor prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară.

Obiectul imaterial al acestei infracțiuni îl reprezintă, după caz: 1) informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară (în cazul în care se refuză intenționat dezvăluirea sau prezentarea acestora); 2) informațiile neautentice, denaturate sau false (în ipoteza în care acestea sunt prezentate intenționat).

Victimă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁵ CP RM este, după caz: 1) acționarul băncii; 2) clientul băncii; 3) investitorul de pe piața valorilor mobiliare; 4) clientul participantului profesionist la piața valorilor mobiliare etc.

Latura obiectivă a infracțiunii analizate are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care se exprimă în inacțiunea sau acțiunea fie de refuz de a dezvălui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară, fie de prezentare a unor informații neautentice, denaturate sau false; 2) urmările prejudiciabile constând în daune în proporții mari; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Se poate vedea că modalitățile normative cu caracter alternativ ale faptei prejudiciabile prevăzute la alin.(1) art.245⁵ CP RM sunt: a) refuzul de a dezvălui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară; b) prezentarea unor informații neautentice, denaturate sau false. Această listă este exhaustivă și nu poate include alte modalități.

Săvârșirea faptei prejudiciabile specificate la alin.(1) art.245⁵ CP RM presupune încălcarea nu doar a prevederilor de la lit.p) art.8 și alin.(2) art.9 ale Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 12.11.1998 [6], precum și de la art.30 al Legii instituțiilor financiare, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 21.07.1995 [7]. De asemenea, pot fi încălcate dispozițiile din: Hotărârea CNPF privind aprobarea Regulamentului cu privire la dezvăluirea de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară a informației privind acordarea serviciilor, nr.8/6 din 26.02.2010 [8]; anexa nr.1 (Regulamentul cu privire la dezvăluirea de către băncile din Republica Moldova a informației aferente activităților lor) la Hotărârea BNM cu privire la aprobarea, abrogarea și modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei, nr.52 din 20.03.2014 [9], etc.

Infracțiunea specificată la alin.(1) art.245⁵ CP RM este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari. În cazul acestei infracțiuni, este esențial ca mărimea

² Accentuăm că la alin.(2) art.245⁵ CP RM este consemnată nu o circumstanță agravantă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁵ CP RM. De fapt, la alin.(1) și (2) art.245⁵ CP RM sunt prevăzute infracțiuni de sine stătătoare. Aceste infracțiuni se pot afla între ele în concurs.

Argumentele în favoarea unei asemenea abordări nu diferă principial de cele pe care le-am prezentat cu prilejul examinării infracțiunilor specificate la art.245³ CP RM.

daunelor cauzate să nu depășească 5000 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(2) art.245⁵ CP RM.

Calificarea faptei potrivit alin.(1) art.245⁵ CP RM presupune că inacțiunea sau acțiunea fie de refuz de a dezvălui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară, fie de prezentare a unor informații neautentice, denaturate sau false, nu este urmată de intentarea procesului de insolvabilitate. Altfel, răspunderea se va aplica în baza alin.(2) art.245⁵ CP RM.

Dacă fapta nu implică producerea de daune în proporții mari, atunci calificarea va fi făcută potrivit art.304 din Codul contravențional: nerespectarea de către emitenți, de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, de către organizațiile de autoreglementare ale acestora, de către alți participanți la piața valorilor mobiliare a formelor de dare de seamă, stabilite de legislație, a termenelor de publicare în presă și de prezentare către CNPF a dărilor de seamă, prezentarea dărilor de seamă în volum incomplet sau conținând date eronate, precum și nerespectarea altor obligații de dezvăluire a informației în cazurile prevăzute de lege (alin.(1)); nerespectarea de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare a cerinței privind accesul liber al clienților acestora la informația general accesibilă despre activitatea pe care o desfășoară (alin.(2)); neprezentarea sau prezentarea tardivă a informației la cererea CNPF de către emitenți și participanții profesioniști la piața financiară nebancaară și/sau prezentarea acesteia în volum incomplet sau conținând date neveridice (alin.(3)).

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁵ CP RM se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivele acestei infracțiuni se exprimă în: interesul material; năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale; excesul de zel; interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu etc.

Subiectul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁵ CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

În plus, subiectul are una din următoarele calități speciale: 1) banca; 2) emitențul de valori mobiliare; 3) participantul profesionist la piața valorilor mobiliare; 4) organizația de autoreglementare a activității participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare.

În altă privință, este de menționat că deosebirea infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.245⁵ CP RM de infracțiunea specificată la alin.(1) art.245⁵ CP RM se exprimă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel, în ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.245⁵ CP RM, urmările prejudiciabile se exprimă, după caz, în: 1) daunele în proporții deosebit de mari; 2) intentarea procesului de insolvabilitate. La individualizarea pedepsei urmează a se lua în considerare care anume din cele două urmări prejudiciabile s-a produs.

3. Practicarea activităților profesioniste pe piața financiară nebancaară fără licență (art.245⁶ CP RM)

În art.245⁶ CP RM, sub aceeași denumire marginală de practicarea a activităților profesioniste pe piața financiară nebancaară fără licență sunt reunite două variante-tip de infracțiuni³.

Astfel, prima variantă-tip de infracțiune, specificată la alin.(1) art.245⁶ CP RM, constă în practicarea activităților profesioniste pe piața financiară nebancaară fără licență, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari.

La rândul său, cea de-a doua variantă-tip de infracțiune, prevăzută la alin.(2) art.245⁶ CP RM, se exprimă în practicarea activităților profesioniste pe piața financiară nebancaară fără licență, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții deosebit de mari.

La concret, în ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁶ CP RM, **obiectul juridic special** îl formează relațiile sociale cu privire la practicarea cu licență a activităților profesioniste pe piața financiară nebancaară.

Datorită specificului său, infracțiunea examinată nu are nici *obiect material*, nici *victimă*.

Latura obiectivă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁶ CP RM include următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă care este alcătuită din: a) acțiunea de practicarea a activităților profesioniste pe piața financiară nebancaară și b) inacțiunea de omisiune de a deține licență pentru practicarea acestor activități; 2) urmările prejudiciabile constând în daune în proporții mari; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

³ Accentuăm că la alin.(2) art.245⁶ CP RM este consemnată nu o circumstanță agravantă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁶ CP RM. De fapt, la alin.(1) și (2) art.245⁶ CP RM sunt prevăzute infracțiuni de sine stătătoare. Aceste infracțiuni se pot afla între ele în concurs.

Argumentele în favoarea unei asemenea abordări nu diferă principial de cele pe care le-am prezentat cu prilejul examinării infracțiunilor specificate la art.245³ CP RM.

Săvârșirea faptei prejudiciabile prevăzute la alin.(1) art.245⁶ CP RM presupune încălcarea nu doar a prevederilor de la alin.1 art.7 al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 03.01.1992 [10], precum și de la pct.34)-38) alin.(1) art.8 al Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 30.07.2001 [11]. De asemenea, pot fi încălcate dispozițiile din: Hotărârea CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare, nr.53/12 din 31.10.2008 [12]; Hotărârea CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind licențierea activității biroului istoriilor de credit, nr.7/4 din 20.02.2009 [13], etc.

De exemplu, conform pct.5 și 7 din Hotărârea CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare, nr.53/12 din 31.10.2008, desfășurarea activității profesionale pe piața valorilor mobiliare se admite numai în baza licenței, eliberate de către CNPF persoanelor juridice sub forma juridică de organizare de societăți pe acțiuni. CNPF acordă licență pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare, în temeiul căreia pot fi desfășurate următoarele activități de bază și conexe: a) activitatea de brokeraj de bază cu activitatea conexă de consulting investițional; b) activitatea de dealer de bază cu activități conexe de brokeraj, de underwriting și consulting investițional; c) activitatea de administrare fiduciară a investițiilor de bază cu activitatea conexă de consulting investițional; d) activitatea de ținere a registrului de bază cu activitatea conexă de consulting; e) activitatea de depozitare de bază cu activitatea conexă de consulting; f) activitatea bursieră pe piața valorilor mobiliare de bază cu activități conexe de clearing și decontare și de consulting; g) activitatea depozitarului central de valori mobiliare acordă titularului ei dreptul de a desfășura activitățile de depozitare, de clearing și decontare, de ținere a registrului ca activități de bază și activitatea de consulting ca activitate conexă; h) activitatea de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele de bază cu activitatea conexă de consulting; i) activitatea de consulting investițional; j) activitatea de fond de investiții.

Este de menționat că aplicarea răspunderii conform alin.(1) art.245⁶ CP RM exclude calificarea suplimentară în baza alin.(4) art.263 din Codul contravențional.

Precizăm că răspunderea se aplică potrivit alin.(1) art.245⁷ CP RM în cazul nerespectării de către participantul profesionist la piața financiară nebancaară, *inter alia*, a condițiilor stabilite în licență, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari.

Infrațiunea specificată la alin.(1) art.245⁶ CP RM este o infrațiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari. În cazul acestei infrațiuni, este esențial ca mărimea daunelor cauzate să nu depășească 5000 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(2) art.245⁶ CP RM.

Dacă fapta nu implică producerea de daune în proporții mari, atunci calificarea va fi făcută potrivit alin.(1) art.304² din Codul contravențional, pentru practicarea activităților profesionale pe piața financiară nebancaară fără licență.

Latura subiectivă a infrațiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁶ CP RM se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivul acestei infrațiuni se exprimă, în principal, în interesul material.

Subiectul infrațiunii specificate la alin.(1) art.245⁶ CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infrațiunii a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

În altă ordine de idei, consemnăm că deosebirea infrațiunii prevăzute la *alin.(2) art.245⁶ CP RM* de infrațiunea specificată la alin.(1) art.245⁶ CP RM constă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel, în ipoteza infrațiunii prevăzute la alin.(2) art.245⁶ CP RM, urmările prejudiciabile se exprimă în daunele în proporții deosebit de mari.

4. Încălcarea cerințelor privind activitatea profesionistă pe piața financiară nebancaară (art.245⁷ CP RM)

În art.245⁷ CP RM, sub aceeași denumire marginală de încălcare a cerințelor privind activitatea profesionistă pe piața financiară nebancaară sunt reunite două variante-tip de infrațiuni⁴.

⁴ Accentuăm că la alin.(2) art.245⁷ CP RM este consemnată nu o circumstanță agravantă a infrațiunii specificate la alin.(1) art.245⁷ CP RM. De fapt, la alin.(1) și (2) art.245⁷ CP RM sunt prevăzute infrațiuni de sine stătătoare. Aceste infrațiuni se pot afla între ele în concurs.

Argumentele în favoarea unei asemenea abordări nu diferă principial de cele pe care le-am prezentat cu prilejul examinării infrațiunii lor specificate la art.245³ CP RM.

Astfel, prima variantă-tip de infracțiune, specificată la alin.(1) art.245⁷ CP RM, constă în nerespectarea de către participantul profesionist la piața financiară nebanară a condițiilor stabilite în licență, a regulilor prudențiale stabilite prin lege și prin actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari.

La rândul său, cea de-a doua variantă-tip de infracțiune, prevăzută la alin.(2) art.245⁷ CP RM, se exprimă în nerespectarea de către participantul profesionist la piața financiară nebanară a condițiilor stabilite în licență, a regulilor prudențiale stabilite prin lege și prin actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții deosebit de mari sau au condus la intentarea procesului de insolabilitate.

In concreto, în cazul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁷ CP RM, **obiectul juridic special** îl constituie relațiile sociale cu privire la practicarea activităților profesionale pe piața financiară nebanară în corespondere cu condițiile stabilite în licență, cu regulile prudențiale stabilite prin lege și cu actele normative ale CNPF.

Datorită specificului său, infracțiunea în cauză nu are nici *obiect material*, nici *victimă*.

Latatura obiectivă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁷ CP RM are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă exprimată în inacțiunea de nerespectare a condițiilor stabilite în licență, a regulilor prudențiale stabilite prin lege sau prin actele normative ale CNPF; 2) urmările prejudiciabile constând în daune în proporții mari; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Cât privește nerespectarea condițiilor stabilite în licență, se are în vedere omisiunea făptuitorului de a respecta, de exemplu, prevederile pct.8-17 din Hotărârea CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesională pe piața valorilor mobiliare, nr.53/12 din 31.10.2008.

Potrivit acestora, CNPF stabilește cerințe unice față de modul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare care sunt obligatorii pentru participanții profesioniști. Normativele privind suficiența capitalului propriu minim al participanților profesioniști și normativele fondului de garanție, precum și fondul de risc al participanților Depozitarului central de valori mobiliare, se stabilesc prin anexe la numitul Regulament și pot fi modificate. Participanții profesioniști sunt obligați să dispună de două persoane cu funcții de răspundere, inclusiv conducătorul (administratorul) și o persoană care poate exercita atribuțiile acestuia în lipsa lui, ce dețin certificate de calificare eliberate de către CNPF. Conducătorul (administratorul) participantului profesionist, conducătorul filialei (reprezentanței) acestuia și persoanele, care vor exercita atribuțiile în lipsa acestora, trebuie să dispună de studii superioare în domeniul economic sau juridic, să aibă o experiență de lucru în aceste domenii de cel puțin doi ani și să se bucure de o reputație bună. Contabilul-șef al participantului profesionist și persoana, care va exercita atribuțiile în lipsa acestuia, trebuie să dispună de studii superioare financiar-economice și să aibă o experiență de lucru pe specialitate de cel puțin doi ani. În afară de aceste persoane, participantul profesionist este obligat să dispună în statele sale de cel puțin doi specialiști cu certificat de calificare, eliberat de către CNPF. Angajații cu certificat de calificare pot activa numai într-o singură societate cu rol de participant profesionist. Prin derogare, emitenții ce dețin de sine stătător registrul deținătorilor de valori mobiliare sunt obligați să dispună în statele lor de cel puțin un specialist cu certificat de calificare eliberat de către CNPF. Pentru a primi copiile legalizate ale licenței pentru filiale și reprezentanțe, participantul profesionist trebuie să dispună de cel puțin o persoană cu funcție de răspundere și un specialist cu certificat de calificare eliberat de CNPF, care vor activa în cadrul filialei (reprezentanței) respective, precum și de încăpere operațională, tehnică de calcul și reguli interne de activitate. Participantul profesionist este obligat să informeze în termen de 10 zile CNPF referitor la modificările efectuate în lista specialiștilor care dețin certificate de calificare.

În alt registru, cât privește regulile prudențiale stabilite prin lege, pe care nu le respectă făptuitorul, acestea sunt stabilite, de exemplu, la art.31 al Legii cu privire la asigurări, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 21.12.2006 [14].

Potrivit acestui articol, printre altele, asigurătorul (reasigurătorul) trebuie să-și dirijeze activitatea respectând normele de prudență specifice, conform practicilor în asigurări, și să prevadă: a) organizarea și desfășurarea cu prudență și profesionalism a activității, în concordanță cu specificul și amploarea ei; b) încadrarea în activitate a unui număr suficient de persoane care să corespundă criteriilor de pregătire și de competență profesională stabilite prin actele normative ale autorității de supraveghere. Pentru asigurările benevole (facultative) practicate, asigurătorul trebuie să elaboreze: a) propriile condiții de asigurare, cu respectarea prevederilor

legale referitoare la contractul de asigurare; b) propriile clauze de asigurare, care pot modifica condițiile de asigurare, în funcție de opțiunea proprie sau de cea a asiguratului; c) propriile criterii de stabilire a primelor de asigurare; d) propriile reglementări și instrucțiuni de constatare și lichidare a daunelor, în strictă concordanță cu prevederile cuprinse în condițiile și în clauzele de asigurare; e) reglementări interne privind constituirea și menținerea rezervelor tehnice, în funcție de propriul sistem de evidență operativă, cu respectarea actelor normative emise de autoritatea de supraveghere. Asigurătorul are următoarele obligații: a) să țină evidența contabilă și operativă care să permită: a) întocmirea rapoartelor solicitate de autoritatea de supraveghere; analiza rezultatelor tehnice pe clase de asigurări pentru a stabili dacă activitatea sa în ansamblu este rentabilă; b) să supravegheze activitatea unităților din subordine și a agenților săi de asigurare astfel încât activitatea de asigurare pe care o desfășoară să nu fie periclitată; c) să-și organizeze procedurile de control intern astfel încât să îndeplinească prevederile legale și să prezinte Autorității de supraveghere toate documentele, situațiile și informațiile solicitate de ea; d) să întocmească situații financiare consolidate, în conformitate cu actele normative emise întru aplicarea prezentei legi; e) să prezinte orice alte raportări financiare, în conformitate cu actele normative emise întru aplicarea Legii cu privire la asigurări; f) să țină un registru special al activelor; g) să asigure auditarea situațiilor financiare anuale de către o societate de audit; h) să instituie reguli și proceduri de verificare, să asigure instruirea continuă a propriului personal, în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului prin intermediul activității de asigurare; i) să organizeze un sistem intern de management al riscului; j) să elaboreze propriile reglementări privind cheltuielile de achiziție.

Asigurătorul (reasigurătorul) și brokerul de asigurare și/sau de reasigurare vor stabili, printr-un regulament intern, cerințe minime privind respectarea următoarelor principii obligatorii ale guvernării corporative: a) acționarii semnificativi și persoanele cu funcție de răspundere ale asigurătorului (reasigurătorului) și ale brokerului de asigurare și/sau de reasigurare vor corespunde cerințelor stabilite prin actele normative ale Autorității de supraveghere; b) persoanele cu funcție de răspundere ale asigurătorului (reasigurătorului) și ale brokerului de asigurare și/sau de reasigurare vor evita în activitatea lor relațiile cu acționarii sau cu persoanele cu funcție de răspundere ale altor asigurători (reasigurători) și brokeri de asigurare și/sau reasigurare care pot afecta în orice mod exercitarea obligațiilor lor fiduciare față de asigurați; c) persoanele cu funcție de răspundere ale asigurătorului (reasigurătorului) și ale brokerului de asigurare și/sau de reasigurare nu vor deține mai mult decât o funcție în cadrul societății în cazul în care cumulul de funcții ar putea conduce la apariția unor conflicte de interese; d) persoanele cu funcție de răspundere ale asigurătorului (reasigurătorului) își vor exercita obligațiile cu scopul de a asigura: suficiența rezervelor tehnice și matematice, menținerea marjei minime a solvabilității și îndeplinirea cerințelor privind rezervele tehnice și matematice, suficiența în orice moment a lichidităților și respectarea de către asigurător (reasigurător) a prevederilor actelor normative ale Autorității de supraveghere; e) asigurătorul (reasigurătorul) și brokerul de asigurare și/sau de reasigurare vor evita încheierea de tranzacții cu persoane terțe (sau în beneficiul lor), care se află în relație de afiliere cu asigurătorul sau cu brokerul de asigurare și/sau reasigurare, în condiții mai favorabile decât cele existente în mod general pentru celelalte persoane care nu se află cu aceștia în asemenea relații.

Referitor la nerespectarea regulilor prudențiale stabilite prin actele normative ale CNPF, consemnăm că, de exemplu, în Hotărârea CNPF privind aprobarea Normelor de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, nr.17/8 din 30.04.2008 [15], sunt stabilite: cerințe privind rezerva instituțională (Capitolul II); cerințe privind lichiditatea (Capitolul III); cerințe privind gestiunea activelor și datoriilor (Capitolul IV); cerințe privind limitarea riscurilor de împrumut (Capitolul V); cerințe privind clasificarea împrumuturilor și dobânzilor (Capitolul VI); cerințe privind împrumuturile expirate și dobânzile aferente (Capitolul VII); cerințe privind tranzacțiile cu persoanele afiliate (Capitolul VIII); cerințe privind investițiile afiliate (Capitolul IX).

Nerespectarea condițiilor sau regulilor de genul celor enunțate *supra* intră sub incidența prevederii de la alin.(1) art.245⁷ CP RM.

Infrațiunea prevăzută la alin.(1) art.245⁷ CP RM este o infrațiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari. În cazul acestei infrațiuni, este esențial ca mărimea daunelor cauzate să nu depășească 5000 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(2) art.245⁷ CP RM.

De asemenea, alin.(2) art.245⁷ CP RM devine aplicabil în cazul în care inacțiunea de nerespectare a condițiilor stabilite în licență, a regulilor prudențiale, stabilite prin lege și prin actele normative ale CNPF, a condus la intentarea procesului de insolvență.

Dacă fapta nu implică producerea de daune în proporții mari, răspunderea poate fi aplicată conform: alin.(2) art.304² din Codul contravențional, pentru nerespectarea de către participantul profesionist la piața financiară nebanară a condițiilor stabilite în licență, a regulilor prudențiale și de conduită, a normativelor privind capitalul propriu minim și fondul de garanție și a altor normative stabilite prin lege și prin actele normative ale CNPF; alin.(4) art.310 din Codul contravențional, pentru nerespectarea de către asociația de economii și împrumut a condițiilor stabilite în licență, a regulilor prudențiale și de conduită, a normativelor stabilite prin lege și prin actele normative ale CNPF.

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁷ CP RM se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivele acestei infracțiuni se exprimă în: interesul material; năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale; excesul de zel; interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu etc.

Subiectul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁷ CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

În plus, subiectul are calitatea specială de participant profesionist la piața financiară nebanară.

În conformitate cu alin.(2) art.4 al Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare, participanți profesioniști la piața financiară nebanară sunt: participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare; participanții profesioniști la piața asigurărilor; fondurile nestatale de pensii; asociațiile de economii și împrumut; organizațiile de microfinanțare; organizațiile de credit ipotecar; birourile istoriilor de credit.

Dintr-o altă perspectivă, menționăm că deosebirea infracțiunii prevăzute la *alin.(2) art.245⁷ CP RM* de infracțiunea specificată la alin.(1) art.245⁷ CP RM constă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel, în ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.245⁷ CP RM, urmările prejudiciabile se exprimă, după caz, în: 1) daunele în proporții deosebit de mari; 2) intentarea procesului de insolvență. La individualizarea pedepsei urmează a se lua în considerare care anume din cele două urmări prejudiciabile s-a produs.

5. Încălcarea legislației la desfășurarea activității de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele (art.245⁸ CP RM)

În art.245⁸ CP RM, sub aceeași denumire marginală de încălcare a legislației la desfășurarea activității de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele sunt reunite două variante-tip de infracțiuni⁵.

Astfel, prima variantă-tip de infracțiune, specificată la alin.(1) art.245⁸ CP RM, constă în desfășurarea activității de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele cu încălcarea prevederilor legislației, inclusiv acțiunile intenționate ale estimatorului – participant profesionist la piața valorilor mobiliare de subestimare sau supraestimare a valorilor mobiliare, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari.

La rândul său, cea de-a doua variantă-tip de infracțiune, prevăzută la alin.(2) art.245⁸ CP RM, se exprimă în desfășurarea activității de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele cu încălcarea prevederilor legislației, inclusiv acțiunile intenționate ale estimatorului – participant profesionist la piața valorilor mobiliare de subestimare sau supraestimare a valorilor mobiliare, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții deosebit de mari sau au condus la intentarea procesului de insolvență.

La concret, în ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁸ CP RM, **obiectul juridic special** îl formează relațiile sociale cu privire la desfășurarea în condiții de legalitate a activității de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele.

Datorită specificului său, infracțiunea examinată nu are *obiect material*.

Victimă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁸ CP RM este clientul, privit ca parte a contractului pentru serviciile de estimare. Cealaltă parte a acestui contract este estimatorul, adică participantul profesionist la piața valorilor mobiliare care desfășoară activitatea de estimare.

În alți termeni, se poate susține că clientul, ca victimă a infracțiunii analizate, este beneficiarul serviciilor de estimare a valorilor mobiliare și activelor ce se referă la ele.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁸ CP RM include următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă care este alcătuită din: a) acțiunea de desfășurare a activității de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele și b) acțiunea sau inacțiunea de încălcare a prevederilor legislației

⁵ Accentuăm că la alin.(2) art.245⁸ CP RM este consemnată nu o circumstanță agravantă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245⁸ CP RM. De fapt, la alin.(1) și (2) art.245⁸ CP RM sunt prevăzute infracțiuni de sine stătătoare. Aceste infracțiuni se pot afla între ele în concurs.

Argumentele în favoarea unei asemenea abordări nu diferă principial de cele pe care le-am prezentat cu prilejul examinării infracțiunilor specificate la art.245³ CP RM.

(inclusiv acțiunea de subestimare sau supraestimare a valorilor mobiliare); 2) urmările prejudiciabile constând în daune în proporții mari; 3) legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Principala sursă de referință pentru dispoziția de la alin.(1) art.245⁸ CP RM este Hotărârea CNPF privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea de estimare a valorilor mobiliare și activelor ce se referă la ele, nr.36/9 din 27.12.2001 [16].

Din acest act normativ aflăm următoarele: activitatea de estimare poate fi desfășurată numai de participantul profesionist la piața valorilor mobiliare care a obținut licența corespunzătoare la CNPF în modul stabilit de actele legislative și normative în vigoare. Estimarea se efectuează: a) la reorganizarea societății prin fuziune sau dezmembrare; b) în cazul răscumpărării de către societatea pe acțiuni (cu excepția fondurilor de investiții mutuale și fondurilor de investiții pe intervale) sau achiziționării de către societatea pe acțiuni a acțiunilor proprii; c) în cazul efectuării ofertei tender în conformitate cu actele legislative și normative în vigoare; d) în cazul depunerii valorilor mobiliare ca aport la capitalul social al unei societăți comerciale; e) benevol, din inițiativa clientului; f) în cazul donației valorilor mobiliare, cu excepția contractelor de donație încheiate între rude de gradul I, II și III; g) în alte cazuri, stabilite de legislația în vigoare.

Temei pentru efectuarea estimării este contractul pentru serviciile de estimare încheiat între estimator și client. Contractul pentru serviciile de estimare între estimator și client poate să prevadă efectuarea de către estimatorul respectiv a estimării unui obiect concret, mai multor obiecte sau deservirea pe termen lung a clientului, conform cererilor acestuia.

Informația utilizată în cadrul estimării trebuie să corespundă următoarelor cerințe: a) să fie colectată din surse independente de emitent; b) informația contabilă să fie identică cu informația prezentată organelor de statistică și confirmată de comisia de cenzori sau de o firmă de audit; c) să fie omogenă pentru diferite perioade și procedura de stabilire a datelor din informație să fie metodologic identică. În cadrul estimării vor fi utilizate informații din următoarele surse: a) rapoartele financiare anuale și trimestriale ale emitentului; b) informații detaliate privind activitatea emitentului, utilajele, angajații, echipa managerială, furnizorii și clienții emitentului, alte informații care pot fi obținute de la emitent; c) planurile de afaceri și previziunile privind activitatea emitentului în anii următori, efectuate de către emitent sau de către persoane specializate; d) studii de restructurare, de fezabilitate, rapoarte anterioare de evaluare, studii de marketing; e) rapoartele și informațiile furnizate de către organele de stat privind evoluția economiei naționale, a ramurii specifice de activitate, a nivelului prețurilor și salariilor și alte informații oficiale; f) rapoartele bursei de valori, ale registratorilor independenți și ale CNPF; g) informații furnizate de către reprezentanții emitentului; h) informații din ziare, reviste și publicații specializate, informații obținute din Internet; i) alte surse de informații.

În cadrul procesării informației, estimatorul este obligat: a) să verifice pe cât este posibil corectitudinea informațiilor obținute; b) să corecteze, dacă este cazul, informațiile obținute; c) în cazul irelevanței informației deținute, să solicite alte informații; d) să aprecieze gradul de credibilitate a informațiilor în baza cărora se efectuează estimarea. Clientul este obligat să prezinte estimatorului toată informația deținută și necesară estimatorului pentru efectuarea estimării. Responsabilitatea pentru veridicitatea informației prezentate de către client aparține clientului.

Estimatorul este obligat: a) să respecte la desfășurarea activității de estimare cerințele actelor normative în vigoare și ale contractului pentru serviciile de estimare; b) să comunice clientului despre imposibilitatea participării sale la efectuarea estimării în rezultatul apariției unor circumstanțe care împiedică efectuarea unei estimări obiective; c) să efectueze estimarea în mod conștiincios, respectând cerințele stabilite de Regulamentul cu privire la activitatea de estimare a valorilor mobiliare și activelor ce se referă la ele, și de alte acte normative și să prezinte un raport de estimare obiectiv și argumentat; d) să asigure înregistrarea documentelor primite de la client; e) să prezinte la cererea clientului documentul privind licențierea; f) să nu divulge informația confidențială obținută în timpul estimării; g) să păstreze copiile rapoartelor întocmite și toate materialele și documentele, în baza cărora s-a întocmit raportul timp de 5 ani; h) în cazurile prevăzute de legislație, să prezinte copiile rapoartelor sau informația din ele organelor de stat abilitate la cererea lor legală.

Organizația de estimare sau specialistul, care activează în cadrul organizației de estimare, nu poate efectua estimarea emitentului în cazul când: a) este fondator, acționar sau persoană cu funcții de răspundere al persoanei juridice-titular de drepturi patrimoniale asupra obiectului estimării; b) este o persoană fizică ce se află în relații de rudenie sau afinitate cu fondatorii, acționarii sau persoanele cu funcții de răspundere ale clientului; c) rezultatele estimării urmează a fi utilizate de însuși estimatorul.

Încălcarea prevederilor normative exemplificate *supra* constituie temeiul de aplicare a răspunderii conform alin.(1) art.245⁸ CP RM.

Infrațiunea specificată la alin.(1) art.245⁸ CP RM este o infrațiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari. În cazul acestei infrațiuni, este esențial ca mărimea daunelor cauzate să nu depășească 5000 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(2) art.245⁸ CP RM.

Dacă fapta nu implică producerea de daune în proporții mari, atunci calificarea va fi făcută potrivit alin.(9) art.304³ din Codul contravențional, pentru desfășurarea activității de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele cu încălcarea prevederilor legislației (inclusiv divulgarea informației confidențiale obținute în perioada de estimare ori subestimarea sau supraestimarea valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele).

Latura subiectivă a infrațiunii prevăzute la alin.(1) art.245⁸ CP RM se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivele acestei infrațiuni constau în: interesul material; năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale; excesul de zel; interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu etc.

Subiectul infrațiunii specificate la alin.(1) art.245⁸ CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infrațiunii a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

În afară de aceasta, subiectul are calitatea specială de estimator, care este unul dintre participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare.

În alt context, este de consemnat că deosebirea infrațiunii prevăzute la *alin.(2) art.245⁸ CP RM* de infrațiunea specificată la alin.(1) art.245⁸ CP RM constă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel, în ipoteza infrațiunii prevăzute la alin.(2) art.245⁸ CP RM, urmările prejudiciabile se exprimă, după caz, în: 1) daunele în proporții deosebit de mari; 2) intentarea procesului de insolvență. La individualizarea pedepsei urmează a se lua în considerare care anume din cele două urmări prejudiciabile s-a produs.

6. Încălcarea legislației privind activitatea fondurilor nestatale de pensii (art.245¹¹ CP RM)

În art.245¹¹ CP RM, sub aceeași denumire marginală de încălcare a legislației privind activitatea fondurilor nestatale de pensii sunt reunite două variante-tip de infrațiuni⁶.

Astfel, prima variantă-tip de infrațiune, specificată la alin.(1) art.245¹¹ CP RM, constă în încălcarea legislației privind activitatea fondurilor nestatale de pensii care au cauzat daune în proporții mari prin:

- prezentarea unor informații eronate sau refuzul de a da informații despre investiții, starea activelor de pensii (lit.a));
- includerea în rapoartele prezentate în conformitate cu prevederile legislației a unor date eronate (lit.b));
- prezentarea de către beneficiar a unor documente false sau întocmite greșit în vederea primirii înainte de termen a mijloacelor acumulate (lit.c));
- însușirea, în temeiul unor documente false sau întocmite greșit, a mijloacelor acumulate în fond (lit.d));
- netransferarea de către patron în fond a defalcărilor din salariul membrului fondului (lit.e));
- divulgarea informației privind starea conturilor de pensie și plata pensiei suplimentare de către o persoană cu funcții de răspundere a fondului (lit.f));
- acțiunea premeditată a managerului, depozitarului activelor fondului sau auditorului ce a cauzat prejudicii membrilor fondului (lit.g)).

La rândul său, cea de-a doua variantă-tip de infrațiune, prevăzută la alin.(2) art.245¹¹ CP RM, se exprimă în încălcarea legislației privind activitatea fondurilor nestatale de pensii care au cauzat daune în proporții deosebit de mari prin:

- prezentarea unor informații eronate sau refuzul de a da informații despre investiții, starea activelor de pensii (lit.a));
- includerea în rapoartele prezentate în conformitate cu prevederile legislației a unor date eronate (lit.b));
- prezentarea de către beneficiar a unor documente false sau întocmite greșit în vederea primirii înainte de termen a mijloacelor acumulate (lit.c));

⁶ Accentuăm că la alin.(2) art.245¹¹ CP RM este consemnată nu o circumstanță agravantă a infrațiunii specificate la alin.(1) art.245¹¹ CP RM. De fapt, la alin.(1) și (2) art.245¹¹ CP RM sunt prevăzute infrațiuni de sine stătătoare. Aceste infrațiuni se pot afla între ele în concurs.

Argumentele în favoarea unei asemenea abordări nu diferă principial de cele pe care le-am prezentat cu prilejul examinării infracțiunilor specificate la art.245³ CP RM.

- însușirea, în temeiul unor documente false sau întocmite greșit, a mijloacelor acumulate în fond (lit.d));
- netransferarea de către patron în fond a defalcărilor din salariul membrului fondului (lit.e));
- divulgarea informației privind starea conturilor de pensie și plata pensiei suplimentare de către o persoană cu funcții de răspundere a fondului (lit.f));
- acțiunea premeditată a managerului, depozitarului activelor fondului sau auditorului ce a cauzat prejudicii membrilor fondului (lit.g)).

In concreto, în cazul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245¹¹ CP RM, **obiectul juridic special** îl formează relațiile sociale cu privire la desfășurarea în condiții de legalitate a activității fondurilor nestatale de pensii.

Obiectul material sau **imaterial** al infracțiunii analizate îl pot reprezenta: 1) informațiile eronate; 2) informațiile despre investiții sau despre starea activelor de pensii; 3) rapoartele prezentate în conformitate cu prevederile legislației; 4) documentele false sau întocmite greșit; 5) mijloacele acumulate în fondul nestatal de pensii; 6) defalcările din salariul membrului fondului nestatal de pensii; 7) informația privind starea conturilor de pensie și plata pensiei suplimentare.

Victimă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245¹¹ CP RM este, după caz: 1) membrul fondului nestatal de pensii (beneficiarul); 2) deponentul fondului nestatal de pensii; 3) fondul nestatal de pensii.

Conform art.2 al Legii cu privire la fondurile nestatale de pensii, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 25.03.1999 [17], *membru al fondului nestatal de pensii (beneficiar)* este persoana fizică care depune contribuții sau în numele căreia o altă persoană ori patronul face defalcări în fond și care are dreptul să primească pensie suplimentară; *fond nestatal de pensii* este organizația necomercială care se ocupă cu colectarea și evidența contribuțiilor financiare depuse benevol de persoane fizice sau juridice fie în numele acestora și care asigură sporirea acestor mijloace pentru plata pensiei suplimentare.

Din alin.(1) art.14 al aceluiași act legislativ se desprinde că deponent al fondului nestatal de pensii este partea la contractul de pensie, încheiat cu fondul nestatal de pensii, în virtutea căruia părțile își realizează obligațiile în folosul beneficiarului în corespundere cu planul de pensie ales.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245¹¹ CP RM are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea sau inacțiunea de încălcare a legislației privind activitatea fondurilor nestatale de pensii; 2) urmările prejudiciabile constând în daune în proporții mari; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Fapta prejudiciabilă specificată la alin.(1) art.245¹¹ CP RM cunoaște următoarele șapte modalități normative cu caracter alternativ: a) prezentarea unor informații eronate sau refuzul de a da informații despre investiții sau despre starea activelor de pensii; b) includerea în rapoartele prezentate în conformitate cu prevederile legislației a unor date eronate; c) prezentarea de către beneficiar a unor documente false sau întocmite greșit; d) însușirea, în temeiul unor documente false sau întocmite greșit, a mijloacelor acumulate în fondul nestatal de pensii⁷; e) netransferarea de către patron în fondul nestatal de pensii a defalcărilor din salariul membrului fondului nestatal de pensii; f) divulgarea informației privind starea conturilor de pensie și plata pensiei suplimentare de către o persoană cu funcție de răspundere a fondului nestatal de pensii; g) acțiunea managerului, depozitarului activelor fondului nestatal de pensii sau auditorului ce a cauzat prejudicii membrilor fondului nestatal de pensii. Această listă este exhaustivă și nu poate include alte modalități.

Indiferent de modalitatea sub care evoluează, fapta prejudiciabilă examinată presupune încălcarea regulilor statuate în Legea cu privire la fondurile nestatale de pensii sau în alte acte normative.

Infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.245¹¹ CP RM este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari. În cazul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245¹¹ CP RM, este esențial ca mărimea daunelor cauzate să nu depășească 5000 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(2) art.245¹¹ CP RM.

Dacă fapta nu implică producerea unor astfel de daune, atunci calificarea va fi făcută conform art.310¹ din Codul contravențional, pentru: prezentarea rapoartelor incomplete sau conținând date neveridice (alin.(2)); darea unor informații eronate sau refuzul de a da informații despre investiții ori despre starea activelor de pensii; prezentarea de către beneficiar a unor documente false sau întocmite greșit în vederea primirii înainte de termen a mijloacelor acumulate; însușirea, în temeiul unor documente false sau întocmite greșit, a mijloacelor acumulate în fondul nestatal de pensii; netransferarea de către patron în fondul nestatal de pensii a

⁷ În această ipoteză este exclusă calificarea suplimentară conform alin.(4) art.190 CP RM.

defalcărilor din salariul membrului fondului nestatal de pensii; divulgarea informației privind starea conturilor de pensie și plata pensiei suplimentare de către o persoană cu funcții de răspundere a fondului nestatal de pensii; acțiunea premeditată a managerului, depozitarului activelor fondului sau auditorului ce a cauzat prejudicii membrilor fondului nestatal de pensii (alin.(3)).

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245¹¹ CP RM se caracterizează, înainte de toate, prin intenție directă sau indirectă. Motivele infracțiunii în cauză se exprimă în: interesul material; năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale; excesul de zel; interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu etc.

Scopul special de primire înainte de termen a mijloacelor acumulate este atestat în prezența modalității normative consemnate la lit.c) alin.(1) art.245¹¹ CP RM.

Subiectul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245¹¹ CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii faptei a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

După caz, subiectul poate avea una din următoarele calități speciale: 1) membrul fondului nestatal de pensii (beneficiarul); 2) fondul nestatal de pensii; 3) patronul fondului nestatal de pensii; 4) persoana cu funcții de răspundere a fondului nestatal de pensii; 5) managerul fondului nestatal de pensii; 6) depozitarul activelor fondului nestatal de pensii; 7) auditor etc.

În altă privință, menționăm că deosebirea infracțiunii specificate la alin.(2) art.245¹¹ CP RM de infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.245¹¹ CP RM constă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel, în ipoteza infracțiunii specificate la alin.(2) art.245¹¹ CP RM, urmările prejudiciabile se exprimă în daunele în proporții deosebit de mari.

7. Încălcarea legislației privind activitatea birourilor istoriilor de credit (art.245¹² CP RM)

În art.245¹² CP RM, sub aceeași denumire marginală de încălcare a legislației privind activitatea birourilor istoriilor de credit sunt reunite două variante-tip de infracțiuni⁸.

Astfel, prima variantă-tip de infracțiune, specificată la alin.(1) art.245¹² CP RM, constă în obținerea, utilizarea în alte scopuri sau în alt mod decât cel prevăzut în lege și/sau divulgarea în orice formă de către birourile istoriilor de credit, utilizatorii istoriei de credit, sursele de formare a istoriei de credit, precum și de către persoanele cu funcție de răspundere ale acestora a informației care constituie secret comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari.

La rândul său, cea de-a doua variantă-tip de infracțiune, prevăzută la alin.(2) art.245¹² CP RM, se exprimă în obținerea, utilizarea în alte scopuri sau în alt mod decât cel prevăzut în lege și/sau divulgarea în orice formă de către birourile istoriilor de credit, utilizatorii istoriei de credit, sursele de formare a istoriei de credit, precum și de către persoanele cu funcție de răspundere ale acestora a informației care constituie secret comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții deosebit de mari.

La concret, în ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245¹² CP RM, **obiectul juridic special** îl formează relațiile sociale cu privire la desfășurarea în condiții de legalitate a activității birourilor istoriilor de credit.

Obiectul imaterial al infracțiunii în cauză îl reprezintă informația care constituie secretul comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit.

În corespundere cu alin.(1) art.1 al Legii cu privire la secretul comercial, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 06.07.1994 [18], prin „secret comercial” se înțeleg informațiile ce nu constituie secret de stat, care țin de producție, tehnologie, administrare, de activitatea financiară și de altă activitate a agentului economic, a căror divulgare (transmitere, scurgere) poate să aducă atingere intereselor lui.

Victimă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245¹² CP RM este, după caz: 1) biroul istoriilor de credit; 2) sursa de formare a istoriei de credit; 3) subiectul istoriei de credit; 4) utilizatorul istoriei de credit.

Potrivit art.2 al Legii privind birourile istoriilor de credit, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 29.05.2008 [19], *birou al istoriilor de credit* este persoana juridică de drept privat constituită sub formă de

⁸ Accentuăm că la alin.(2) art.245¹² CP RM este consemnată nu o circumstanță agravantă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.245¹² CP RM. De fapt, la alin.(1) și (2) art.245¹² CP RM sunt prevăzute infracțiuni de sine stătătoare. Aceste infracțiuni se pot afla între ele în concurs.

Argumentele în favoarea unei asemenea abordări nu diferă principial de cele pe care le-am prezentat cu prilejul examinării infracțiunilor specificate la art.245³ CP RM.

societate cu răspundere limitată sau de societate pe acțiuni, înregistrată conform legislației, care prestează, în conformitate cu prezenta lege, servicii de formare, prelucrare și păstrare a istoriilor de credit, precum și de prezentare a rapoartelor de credit, și servicii aferente; *sursă de formare a istoriei de credit* este persoana juridică ce prezintă biroului de credit informații care fac parte din istoria de credit: banca comercială, compania de asigurări (reasigurări), compania de leasing, asociația de economii și împrumut, organizația de microfinanțare; *subiect al istoriei de credit* este persoana fizică sau juridică ce primește un credit, conform contractului de credit, și în privința căreia se formează istoria de credit; *utilizator al istoriei de credit* este persoana juridică ce a primit raportul de credit de la biroul istoriilor de credit în modul prevăzut de prezenta lege: banca comercială, compania de asigurări (reasigurări), compania de leasing, asociația de economii și împrumut, organizația de microfinanțare.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245¹² CP RM include următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă care se exprimă în acțiunea de obținere, utilizare în alte scopuri sau în alt mod decât cel prevăzut în lege și/sau divulgare în orice formă a informației care constituie secretul comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit; 2) urmările prejudiciabile constând în daune în proporții mari; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Se poate vedea că modalitățile normative cu caracter alternativ ale acțiunii prejudiciabile examinate sunt: a) obținerea în alte scopuri sau în alt mod decât cel prevăzut în lege a informației care constituie secretul comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit; b) utilizarea în alte scopuri sau în alt mod decât cel prevăzut în lege a informației care constituie secretul comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit; c) divulgarea în orice formă a informației care constituie secretul comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit. Această listă este exhaustivă și nu poate include alte modalități.

Realizând acțiunea prejudiciabilă specificată la alin.(1) art.245¹² CP RM, făptuitorul încalcă anumite prevederi ale Legii privind birourile istoriilor de credit: utilizatorii istoriilor de credit și alte persoane care au primit, în conformitate cu numita lege, acces la informația ce se conține în istoria de credit sunt obligați să nu divulge informația respectivă terților (alin.(11) art.7); biroul istoriilor de credit asigură păstrarea istoriilor de credit timp de 7 ani de la data ultimei modificări a informației despre obligațiile debitorului, conținute în istoria de credit, cu excepția informației privind solicitarea creditului, care se păstrează în biroul istoriilor de credit timp de 15 zile calendaristice (alin.(1) art.8)); biroul istoriilor de credit asigură protecția informației la prelucrarea, păstrarea și transmiterea acesteia prin mijloace care corespund cerințelor stabilite de către autoritatea publică competentă (alin.(2) art.8)); totalitatea informațiilor specificate la art.5 al Legii privind birourile istoriilor de credit, primite de biroul istoriilor de credit în modul prevăzut la art.6 al aceleiași legi, constituie informație cu accesibilitate limitată (alin.(3) art.8)); cerințele față de colectarea, păstrarea, stocarea, prelucrarea, transmiterea și distrugerea (radierea) informațiilor din istoriile de credit sunt stabilite de către autoritatea publică competentă în conformitate cu prevederile legii (alin.(4) art.8)) etc.

Încălcarea prevederilor normative exemplificate *supra* constituie temeiul de aplicare a răspunderii conform alin.(1) art.245¹² CP RM.

Infracțiunea specificată la alin.(1) art.245¹² CP RM este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari. În cazul acestei infracțiuni, este esențial ca mărimea daunelor cauzate să nu depășească 5000 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(2) art.245¹² CP RM.

Dacă fapta nu implică producerea de daune în proporții mari, atunci calificarea va fi făcută potrivit alin.(2) art.310² din Codul contravențional, pentru obținerea, utilizarea în alte scopuri sau în alt mod decât cel prevăzut în lege și/sau divulgarea în orice formă de către birourile istoriilor de credit, utilizatorii istoriei de credit, sursele de formare a istoriei de credit, precum și de către persoanele cu funcție de răspundere ale acestora a informației care constituie secretul comercial al biroului istoriilor de credit, al sursei de formare a istoriei de credit, al subiectului istoriei de credit sau al utilizatorului istoriei de credit.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.245¹² CP RM se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivele acestei infracțiuni se exprimă în: interesul material; năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale; excesul de zel; interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu etc.

Subiectul infracțiunii specificate la alin.(1) art.245¹² CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

În plus, subiectul are una din următoarele calități speciale: 1) biroul istoriilor de credit; 2) utilizatorul istoriei de credit; 3) sursa de formare a istoriei de credit; 4) persoana cu funcție de răspundere a biroului istoriilor de credit, a utilizatorului istoriei de credit sau a sursei de formare a istoriei de credit.

În încheiere, este de consemnat că deosebirea infracțiunii prevăzute la *alin.(2) art.245¹² CP RM* de infracțiunea specificată la alin.(1) art.245¹² CP RM constă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel, în ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.245¹² CP RM urmările prejudiciabile se exprimă în daunele în proporții deosebit de mari.

Bibliografie:

1. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.238-246.
2. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.193-197.
3. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.51-53.
4. МОРОЗОВА, Л. *Инсайды поставят в угол. ФСФР планирует в мае представить соответствующий законопроект в правительство.* www.rg.ru/2006/04/25/insajd.html
5. ЕЛИЗАРОВА, Н.В. *Информационные правоотношения при эмиссии ценных бумаг: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук.* Москва, 2007, с.6-7.
6. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.22-23.
7. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.1.
8. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.81-82.
9. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.110-114.
10. Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr.2.
11. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.108.
12. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6.
13. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.69-71.
14. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49.
15. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.131-133.
16. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.46-48.
17. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.87-89.
18. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.13.
19. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.138-139.

Prezentat la 14.02.2015